

Kofferdam/použití

Kofferdam je prostředek určený k zajištění suchého operačního pole v dutině ústní.

Indikace

- endodoncie;
- adhezivní technika – pečetění fisur, výplně, adhezivní inlaye, fasety, adhezivní můstky;
- konzervační ošetření, především u rizika infekce (HBV, HIV atd.);
- zlaté tepané výplně;
- bělení v ordinaci.

Kontraindikace

- obstrukční plicní onemocnění (astma);
- epilepsie;
- alergie na latex, popř. použít silikonový kofferdam
- pacient, který špatně psychicky snáší umístění blány přes ústa (pocity dušení atd.).

Výhody

- ochrana pacienta před vdechnutím, polknutím nástroje, chemikálií, kazivých hmot, zbytků výplně;
- zajištění čistého nekontaminovaného operačního pole;
- odsunutí jazyka a tváří z operačního pole;
- zabránění pacientovi ve vypláchnutí si a tím kontaminaci slinou;
- zkrácení celkového času ošetření;
- přehledné pracovní pole.

Instrumentarium

- gumová (latexová) blána (pozor na alergie);
- šablona;
- perforační kleště – vytvoření 5-6 otvorů (0,5–2,5 mm);
- aplikační kleště;
- svorky (spony);
- napínací rámeček;
- lubrikanty, floss, klínky, gumové kroužky, Kerrovu otiskovací hmotu (pro utěsnění mezi zubem a blánou).

Správně nasazený kofferdam

Gumová blána

- 15 x 15 cm (nebo 12,5 x 12,5 cm);
- 5 stupňů tloušťky;
- v praxi je téměř univerzálně použitelná tloušťka medium (0,2 mm) – zelená nebo modrá;
- důležité je, aby byl otvor v bláně čistě vyseknutý, jinak dochází při nasazení k natržení blány.

Děrovací šablona

- pro dočasné i stálé zuby.

Svorky

- anteriorní, premolárové, molárové;
- s křídélky nebo bez;
- cervikální nebo labiální;
- distální;
- retenční;
- retrakční – k retrakci gingivy (Schulz clamps, Brinker tissue retractor).

Napínací rámeček

- z umělé hmoty;
- není rtg kontrastní;
- existují i z ocelového drátu (podle Younga) – různé velikosti, tvarovány podle profilu obličeje;
- výhodný je rámeček sklápěcí (podle Sauvera) – umožňuje rtg během ošetření.

Nasazení kofferdamu

Bow technika

- provedení perforace blány;
- nasuneme oblou část spony do otvoru v bláně (vyčnívá do DÚ);
- svorku nasadíme na zub;
- zbytek blány přetáhneme přes ramena;
- nevýhoda: špatný přehled při nasazování spony;
- výhoda: není nutná asistence.

Wing technika

- do otvoru v bláně napřed zavedeme obě křídla spony (můžeme rovnou připnout na rámeček);
- usadíme svorku na zub;
- přetáhneme zbytky blány přes křídla;
- nevýhoda: horší přehled o posazení hrotů spon na zubu;
- výhoda: rychlá aplikace, není nutná asistence;
- použití: endodoncie: sólo zub, (nebo kavita I. třídy);
- blána v aproximálním prostoru brání zhotovení výplně.

Rubber first

- nejprve nasadíme blánu na zub – poté nasadíme sponu;
- výhoda: umožňuje aplikaci téměř všech typů spon;
- nevýhoda: vyžaduje asistenci;
- použití: výplně;
- pro více zubů.

Clamp first

- nejprve nasadíme sponu na zub;
- poté přetahujeme blánu;
- doporučuje se spona bez křidélek;
- nevýhoda: možnost natržení blány při přetahování blány přes sponu;
- výhoda: dokonalý přehled při nasazování spony.

Komplikace

- v případech, kdy nelze sponu nasadit (kořen ulomen, destruován kazem subgingiválně), nutno odstranit přerůstající gingivu (elektrokauterem), který brání i krvácení;
- často se zub musí nejdříve dostavit, potom se nasadí kofferdam;
- někdy nasadíme spony i na vedlejší zuby, při potřebě zmenšení tahu blány;
- někdy nasazujeme spony jen na vedlejší zuby, na preparovaný zub použijeme floss.

Alternativa

- použití vatového válečku a savky – výjimečně dostačující ve frontální oblasti horních zubů u klidného pacienta.

Odkazy

Použitá literatura

- PEŘINKA, Luděk a Eva ZÁHLAVOVÁ. *Základy klinické endodoncie*. 1. vydání. Praha : Quintessenz, 2003. ISBN 80-903181-2-6.
- MAZÁNEK, Jiří a František URBAN, et al. *Stomatologické repetitorium*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing a.s., 2003. 456 s. ISBN 80-7169-824-5.